

سهم مصرف یارانه‌های انرژی در بخش‌های مختلف

که بنابر اظهار آمارنامه مذکور، حمل آن توسط وانت بارها انجام شده است. به عبارت دیگر بخش قابل توجهی از ۱۹۲/۴ میلیون تن کالای حمل شده بدون بارنامه توسط وانت بارها و کامیونت حمل شده است که بخشی از آن توسط وسایل نقلیه مذکور و از نوع بنزین سوز بوده است (باید توجه کرد که بخشی از وانت بارها و کامیونت‌ها در خدمت امور داخلی کارخانجات، مراکز خدماتی، مراکز تجاری و عمومی است که ممکن است آمار خدمات آنها محاسبه نشده یا امکان محاسبه نداشته باشد و بخشی نیز استفاده شخصی می‌شود. ولی متأسفانه با گذشت حدود ۲۷ ماه از اجرای قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت، آمار قابل استنادی که به صورت شفاف و تفکیک شده این مورد را اعلام کند، منتشر نشده است). از طرف دیگر بخش قابل توجهی از حمل مسافر شهری و بین شهری توسط تاکسی یا خطی بین شهری و بین راهی انجام می‌شود که در خدمت عامه مردم به خصوص افرادی است که فاقد خودروی شخصی هستند و نمی‌توان آن را به قشر خاصی از جامعه احاله داد. باید توجه داشت که همین بخش از خدمات کشور برای بیش از ۲/۲۸۷ میلیون نفر (به تعداد خودروهای عمومی)، تحت عنوان راننده به طور مستقیم و جمع کثیری، به طور غیر مستقیم (خدمات فنی، سرویس، تعمیر، قطعه سازی و ...) فرصت اشتغال، ایجاد کرده است.

از سوی دیگر بیش از ۶/۰۹۸ میلیون دستگاه موتورسیکلت نیز حدود ۹/۳ درصد یارانه بنزین کشور را به خود اختصاص داده‌اند که بخش زیادی از صاحبان آنها با همین وسیله نقلیه امرار معاش کرده و خدمت ارائه می‌دهند.

ضمن اینکه تعداد قابل توجهی از این موتورسیکلت‌ها نیز در بخش روستایی کشور، آمد و شد می‌کنند و در خدمت امور کشاورزی کشور است (رقم ۰/۰۱۸ درصد مندرج در جدول (۶) از سهم یارانه بنزین در بخش کشاورزی مربوط به امور غیر از حمل و نقل است، مانند موتورهای برق بنزین کوچک، تیلرهای بنزینی و ...) با توجه به آمار فوق حدود ۳۷/۸ درصد یارانه بنزین مصرفی کشور (۶/۹ درصد بنزین سهم از کل یارانه انرژی در سال ۱۳۸۷)، صرف خودروهای شخصی شده است که با توجه به حجم خودروهایی چون پیکان، پراید، پی‌کی، رنو، سمند، ریو، رآ و خودروهای قدیمی مختلف و حذف بنزین سهمیه‌ای از خودروهای وارداتی با ظرفیت موتور بالاتر از ۱۳۰۰ سی‌سی و همچنین خودروهای ساخت داخل با ظرفیت موتور بالاتر از ۲۰۰۰ سی‌سی و ارائه بنزین معمولی با قیمت ۴۰۰۰ ریال و بنزین سوپر با قیمت ۵۴۰۰ ریال برای هر لیتر به آنها، به نظر می‌آید بخش اعظم یارانه بنزین به

همان طور که در شماره قبل ملاحظه کردید، مرکز مطالعات پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی طی گزارشی با موضوع سهم مصرف یارانه‌های انرژی طی سال‌های ۸۵ تا ۸۷ در ارزیابی دریافت یارانه‌های انرژی در دهک‌های مختلف جامعه پرداخته است. اهمیت این تحقیق این است که با داده‌های آماری و مقایسه آنها فرضیه تحقیق را دنبال کند. در ادامه دنباله این مطلب را پی می‌گیریم.

سهم هر یک از بخش‌های مختلف از یارانه بنزین

همان طور که در جدول (۶) ملاحظه می‌شود، سهم یارانه بنزین از کل یارانه‌های انرژی کشور در سال ۱۳۸۷ حدود ۱۸/۴ درصد بوده است که حدود ۹۹/۱۸ درصد آن در بخش حمل و نقل و بقیه آن در بخش‌های صنعت، کشاورزی و عمومی و تجاری به مصرف رسیده است، به دلیل حجم بالای مصرف یارانه بنزین در بخش حمل و نقل، تحلیل مصرف آن در بخش‌های حمل و نقل عمومی، بار و مسافر، موتورسیکلت و خودروهای شخصی آورده می‌شود:

بر اساس آمار دریافتی از شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران (مشاور معاون وزیر و مدیر سامانه هوشمند سوخت تعداد وسایل نقلیه بنزین سوز کشور در نیمه اول سال ۱۳۸۸، بیش از ۶/۷۶۸ میلیون خودروی شخصی، ۶/۰۹۸ میلیون موتورسیکلت و بیش از ۲/۲۸۷ میلیون دستگاه خودروهای عمومی شامل تاکسی خطی، بین شهری و بین راهی، آموزشی رانندگی، آژانس، وانت بار نوع (۱) کامیونت و وانت بارهای نوع (۲) بوده است.

محاسبات انجام شده که با استفاده از آمار «ستاد توسعه حمل و نقل و مدیریت سوخت» و «سامانه هوشمند سوخت» انجام شده، نشان می‌دهد که حدود ۵۲/۹ درصد بنزین سهمیه‌ای کشور به خودروهای عمومی فوق که وظیفه حمل بار و مسافر را به عهده دارند، تخصیص یافته است. بر اساس آمار سازمان راهداری کشور در سال ۱۳۸۷، حدود ۱۱۵/۵ میلیون تن کالا در کشور حمل شده که حدود ۳۱۹/۱ میلیون تن آن با بارنامه و در سفرهای با «متوسط ۴۸۰ کیلومتر در هر سفر» حمل شده که بحث آن در بخش یارانه نفت گاز ارائه خواهد شد. ولی بخش باقیمانده ارقام حمل کالای فوق، مربوط به سفرهای زیر ۲۰ کیلومتر و تناژ زیر ۲/۵ تن است

* این رقم با سوخت یارانه‌ای است. چنانچه غیریارانه‌ای در نظر گرفته شود، باید به اعداد فوق مبلغ ۴۶۸۷ ریال بر کیلو وات ساعت اضافه شود.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، روند تغییرات هزینه‌تمام شده در سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۸۰ در همه بخش‌ها از منطبق هماهنگی برخوردار بوده است و از افزایش کمتر از یک درصد (سال ۱۳۸۶ نسبت به سال ۱۳۸۵) و حداکثر ۶ درصدی (سال ۱۳۸۱ نسبت به سال ۱۳۸۰) برخوردار بوده است و در چهار سال هم روند کاهش داشته است (سال ۱۳۸۲ نسبت به سال ۱۳۸۱، سال ۱۳۸۳ نسبت به سال ۱۳۸۲، سال ۱۳۸۲ نسبت به سال ۱۳۸۳ و سال ۱۳۸۴ نسبت به سال ۱۳۸۳) ولی روند افزایش هزینه‌های تمام شده در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ از این قاعده تابعیت نداشته و در بخش‌های خانگی، عمومی، کشاورزی، صنعتی و سایر مصارف به ترتیب از رشد بیش از ۵۳٪، ۳۲٪، ۴۷٪، ۳۴٪ و ۶٪ درصدی برخوردار شده است و در مجموع هم متوسط هزینه تمام شده در سال ۱۳۸۷، رشدی حدود ۸۹٪ درصد نشان داده می‌شود که اولاً- متوسط کل نسبت به بزرگترین عدد، بزرگتر است و ثانیاً- باید با ارائه ریز هزینه‌ها، مشخص شود که چرا در سال ۱۳۸۷ یک باره مثلاً در بخش خانگی هزینه تمام شده بیش از ۵۲۳ درصد داشته است و یا چگونه متوسط رشد از بالاترین رشد نیز بیشتر شده است.

در جدول زیر متوسط دریافت بهای برق از بخش‌های مختلف مصرف‌کننده نشان داده شده است. این جدول نیز روند تغییرات بهای دریافتی از مشترکین در هشت سال اخیر نشان داده شده است. ملاحظه می‌شود که گرچه متوسط وزنی بهی دریافتی در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ از ۱۶۴/۹۸ ریال به ازای هر کیلو وات ساعت به ۱۷۳/۲۲ ریال افزایش یافته است و سایر بخش‌ها به‌جز خانگی و صنعت نیز رشد نشان می‌دهد، اما با توجه به اعمال تعرفه‌های پلکانی چرا متوسط دریافتی بهای برق خانگی ۲/۲۸ ریال کاهش داشته است. ضمن اینکه باید مشخص شود این ردیفاتی‌ها با احتساب جریمه بوده است یا نه؟
جدول ۸- متوسط بهای برق در بخش‌های مختلف مصرف‌کننده (ریال-کیلو وات ساعت)

سال	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	سایر مصارف	کل*
۱۳۸۰	۹۲/۷۲	۵۹/۹۹	۴۹/۱۱	۵۹/۱۳۳	۸۶/۲۷۳	۵۲/۹۸
۱۳۸۱	۱۴/۸۵	۴۹/۱۲۴	۶۵/۱۲	۹۴/۱۴۶	۳۱/۳۴۲	۱/۱۱۴
۱۳۸۲	۰۰/۹۷	۰۰/۱۵۲	۰۰/۱۴	۹۱/۱۶۲	۰۱/۴۱۲	۷۶/۱۳۱
۱۳۸۳	۰۸/۱۰۷	۸۹/۱۷۵	۰۱/۱۶	۰۲/۱۸۵	۲۵/۵۱۵	۰۶/۱۵۱
۱۳۸۴	۷۴/۱۰۲	۸۱/۱۷۶	۵۶/۲۱	۵۷/۲۰۱	۷۴/۵۳۹	۰۸/۱۵۲
۱۳۸۵	۹۲/۱۰۲	۷۰/۱۸۱	۲۵/۲۱	۴۱/۲۰۰	۱۶/۵۴۱	۷۸/۱۵۲
۱۳۸۶	۶۷/۱۲۴	۶۱/۱۵۹	۹۷/۲۰	۸۶/۲۰۵	۹۵/۵۰۷	۹۸/۱۶۴
۱۳۸۷	۳۹/۱۲۲	۶۶/۲۳۳	۲۷/۲۴	۹۷/۲۰۱	۱۳/۵۱۶	۲۲/۱۷۳

مأخذ: جدول (۴-۴۵) ترازنامه انرژی سال ۱۳۸۷.

* این ستون متوسط وزنی تعرفه برق است.

متوسط بهای دریافت شده بابت هر کیلو وات ساعت برق از مشترکین خانگی در سال ۱۳۸۶ حدود ۱۲۷/۵ ریال (با جریمه) بوده سات و این در حالی است که از حدود ۱۴ درصد مشترکین برق در مناطق عادی که مصرف ماهیانه آنها زیر ۸۰ کیلو وات ساعت بوده، وجهی، دریافت نشده است و مصرف آنها مجانی محسوب شده است. (البته ممکن است بخشی از این گونه واحدهای مسکونی مربوط به ویلاهای صاحبان سرمایه باشد ولی درصد قابل توجهی را شامل نمی‌شود که نتایج برآوردی را سؤال برانگیز کند)

در این رابطه به طور متوسط جدول زیر نسبتاً صدق می‌کند (البته تعرفه‌بندی در هر استان و هر منطقه به طور خاصی تعریف شده است و آوردن صدها جدول تعرفه در این گزارش مقدور نیست، ولی سعی شده در جدول زیر میانگین آنها به طور تقریبی آورده شود).

دهک‌هایی تعلق می‌گیرد که اغلب آنها در دهک‌های بالا قرار ندارند. توجه شود که بر اساس آمار فوق بیش از ۱۵/۱۵ میلیون وسیله نقلیه بنزین سوز اعم از سواری، وانت بار، موتورسیکلت، تاکسی، آژانس، آموزش رانندگی و ... (به جزء وسایل مثل قایق‌های موتوری) در کشور وجود دارد که اگر بخش محدودی از خانوارهای دارای دو یا سه وسیله نقلیه فرض شود، با توجه به جمعیت خانوارهای کشور شاید بتوان گفت نزدیک به ۸۰ تا ۸۵ درصد خانوارهای کشور دارای یک وسیله نقلیه بنزین سوز هستند، از طرف دیگر بخشی نیز دارای وسیله نقلیه گازوئیل سوز (مثل کامیون، کشنده، مینی‌بوس، اتوبوس و ...) هستند که بر این درصد از جمعیت خانواری می‌افزاید و بدین ترتیب به نظر می‌آید حدود ۱۵ درصد جامعه خانواری کشور فاقد وسیله نقلیه (از هر نوع) می‌باشند. ترازنامه انرژی سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد که ۳۹/۳ درصد یارانه بنزین در روستا و ۶۰/۷ درصد در شهر مصرف شده است. در حالی که جمعیت روستایی کشور در حدود ۳۲ درصد و جمعیت شهری حدود ۶۸ درصد ترکیب جمعیتی کشور را تشکیل می‌دهند. علاوه بر این چنان که شرح داده شد، ثروتمندان که خودرو وارداتی یا داخلی پر مصرف به کار می‌برند از بنزین سهمیه‌ای برخوردار نبوده و خودروهای فرسوده پر مصرف نیز متعلق به طبقات بالا نیست، بنابر این می‌توان نتیجه گرفت که در بنزین یارانه‌ها به شکل ۷۰ درصد اغنیاء و ۳۰ درصد فقرا تقسیم نمی‌شود.

سهم بخش‌های مختلف مصرف‌کننده از یارانه برق

برق، فراگیرترین حامل انرژی است که نزدیک به صد درصد متقاضیان مصرف را پوشش داده است. بر اساس آمار ترازنامه انرژی سال ۱۳۸۷ سهم یارانه برق از کل یارانه انرژی کشور حدود ۲۲/۳ درصد بوده است. بر اساس آمار ترازنامه انرژی سال ۱۳۸۷ سهم یارانه برق از کل یارانه انرژی کشور حدود ۲۲/۳ درصد بوده است. گفته می‌شود ایران بالاترین مصرف برق را دارد (یا نسبت به متوسط جهانی بیشترین مصرف سرانه برق را دارد) بر اساس آمار سازمان جاسوسی آمریکا، در سال ۲۰۰۶ ایران از نظر مصرف برق در بین ۲۱۱ کشور جهان در رده ۹۵ قرار داشته است، بالاترین مصرف مربوط به ایسلند با متوسط سرانه ۳۱۱۴۷/۲۹۲ کیلو وات ساعت، ایران با ۲۱۶۰/۴۴۱ کیلووات ساعت و متوسط جهانی برابر ۳۲۴۰/۳ کیلو وات ساعت است.

سهم بخش خانگی از یارانه برق

در سال ۱۳۸۷ سهم بخش خانگی از یارانه برق، حدود ۳۹/۶۸ درصد (حدود ۸/۸۶ واحد درصد از کل یارانه انرژی) بوده است.

مشترکین برق کشور از نظر اقلیمی به دو بخش کلی مناطق عادی و گرمسیری تقسیم شده‌اند، مناطق گرمسیری در ماه‌های گرم، بسته به استان مربوط به چهار منطقه ۱ الی ۴ طبقه‌بندی شده و در ماه‌های گرم، تعرفه‌های خاصی، برای آنها اعمال می‌شود. بر اساس آمار ترازنامه انرژی در پایان سال ۱۳۸۷، تعداد کل مشترکین خانگی برق، حدود ۱۸۶۰۶۰۰۰ مشترک بوده است.

جدول ۷- هزینه تمام شده برق به تفکیک نوع تعرفه*

(ریال-کیلو وات ساعت)

سال	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	سایر مصارف	کل
۱۳۸۰	۶/۳۷۴	۳/۲۸۴	۲/۲۶۱	۹/۲۳۰	۱/۳۱۵	۹/۲۹۷
۱۳۸۱	۹/۳۹۶	۵/۳۱۱	۲/۲۷۹	۱/۲۳۴	۹/۳۴۴	۷/۳۱۳
۱۳۸۲	۵/۳۹۱	۱/۳۰۰	۳/۲۷۳	۴/۲۳۱	۴/۳۳۹	۹/۳۰۷
۱۳۸۳	۷/۳۷۷	۸/۲۹۷	۲/۲۷۱	۰/۲۳۰	۲/۳۲۷	۰/۳۰۱
۱۳۸۴	۶/۳۴۹	۷/۳۰۰	۵/۲۸۱	۸/۲۶۷	۵/۴۹۰	۶/۳۱۶
۱۳۸۵	۱/۳۶۰	۷/۳۰۹	۰/۲۹۰	۹/۲۷۵	۲/۵۰۵	۱/۳۲۶
۱۳۸۶	۴/۳۶۲	۷/۳۰۶	۰/۲۸۹	۳/۲۷۱	۰/۴۱۹	۰/۳۱۰
۱۳۸۷	۶/۵۵۴	۶/۴۰۵	۰/۴۲۵	۹/۲۶۳	۰/۴۴۷	۰/۵۸۸

مأخذ: جدول (۴-۴۶) ترازنامه انرژی در سال ۱۳۸۷

جدول ۹- درصد مشترکین، درصد مصرف برق آنها و متوسط بهای پرداختی در مناطق معمولی و ماه‌های سرد مناطق گرمسیری (در سال ۱۳۸۶)

ردیف	مصرف ماهیانه (کیلو وات ساعت)	مناطق عادی			مناطق گرمسیری (ماه‌های عادی)		
		درصد مشترکین	درصد مصرف	متوسط بهای پرداختی (ریال بر کیلو وات ساعت)	درصد مشترکین	درصد مصرف	متوسط بهای پرداختی (ریال بر کیلو وات ساعت)
۱	۱۵۰ تا ۸۰*	۴۲	۱۹	۷۵	۸/۴۰	۳/۱۶	۷۵
۲	۲۰۰ تا ۱۵۰	۷/۱۶	۲/۱۵	۸۵	۵/۱۶	۷/۱۴	۸۷
۳	۳۰۰ تا ۲۰۰	۹/۲۳	۹/۲۳	۹۰	۵/۲۳	۴/۲۹	۹۱
۴	۴۰۰ تا ۳۰۰	۷/۱۰	۳/۱۸	۱۲۵	۲/۱۱	۳/۱۹	۱۲۵
۵	۵۰۰ تا ۴۰۰	۴	۹/۸	۱۷۵	۴/۴	۸/۹	۱۷۳
۶	۶۰۰ تا ۵۰۰	۵/۱	۱/۴	۲۰۷	۸/۱	۷/۴	۲۰۵
۷	۷۰۰ تا ۶۰۰	۶/۰	۸/۱	۲۶۰	۸/۰	۳/۲	۲۶۱
۸	۸۰۰ تا ۷۰۰	۲۵/۰	۹/۰	۳۴۶	۴/۰	۲/۱	۳۴۶
۹	۱۰۰۰ تا ۸۰۰	۲/۰	۹/۰	۴۳۰	۲/۰	۷/۰	۴۳۰
۱۰	بیش از ۱۰۰۰	۱۵/۰	۱	۴۶۶	۴/۰	۶/۱	۴۶۸
	جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۱۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۲۳

مأخذ: دفتر مطالعات اقتصادی و تعرفه توانیر

*مشترکین با مصرف زیر ۸۰ کیلو وات ساعت که در مناطق عادی حدود ۱۴ درصد مشترکین برآورد می‌شوند و جبهی بابت مصرف برق پرداخت نمی‌کنند.

توضیحات:

۱- حدود ۸۵ درصد مشترکین برق در مناطق عادی قرار دارند.

۲- مشترکینی که به کنتور سه زمانه مجهز شده‌اند، دارای سه تعرفه، ساعت ۷ تا ۱۹ به عنوان ساعات عادی، ساعات ۱۹ تا ۲۰ به عنوان ساعات اوج و ۲۳ تا ۷ صبح روز بعد به عنوان ساعات کم باری محسوب می‌شود که بهای برق را از آنها در ساعت اوج ۲/۵ برابر و ساعت کم باری ۰/۲۵ بهای برق ساعات عادی دریافت می‌شود.

وزارت نیرو تلاش کرده است با افزایش پله‌های مصرف از یک طرف و افزایش نرخ برق در مصارف بالا، از طرف دیگر درآمد خود را افزایش دهد ولی به دلیل درصد کم مشترکینی که دارای مصرف بالا هستند، افزایش درآمد در حد قابل توجهی نبوده است. مشترکانی که مصرف کمتر دارند، بیشتر از یارانه برق بهره‌مند شده‌اند و مشترکین با مصرف بالا (به خصوص در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ و با تعرفه ۷۷۳ ریال که حکم قانون بودجه سال‌های مذکور بوده است) کمتر از یارانه برق استفاده کرده‌اند. حال اگر قرار باشد یارانه برق هدفمند شود، باید محاسبه کرد که مصرف یارانه برق در چه محل‌هایی هدفمند نیست؟ اگر قبول شود که الگوی مصرف تعریف شده برق توسط وزارت نیرو صحیح است، بر اساس جدول (۸) حدود ۵۸/۷ درصد مشترکین خانگی مناطق عادی، مصرف ماهیانه‌ای زیر ۲۰۰ کیلو وات ساعت دارند و ۸۲/۶ درصد آنها زیر ۳۰۰ کیلو وات ساعت در ماه برق مصرف می‌کنند و اگر مصرف ۵۰۰ کیلووات ساعت در ماه را مصرف می‌کنند که در حال حاضر بر اساس قانون، مصارف بیش از ۸۰۰ کیلو وات ساعت که فقط ۰/۳۵ مشترکین را تشکیل می‌دهند، بهای قانونی را پرداخت می‌کنند و از ۵۰۰ تا ۸۰۰ کیلو وات ساعت نیز چند برابر پایه اولیه پرداخت می‌کنند. ملاحظه می‌شود که دهک‌های پایین مصرف، کمترین وجه را بابت مصرف برق پرداخت می‌کنند و دهک‌های بالای مصرف نیز بیشترین آن را پرداخت می‌کنند.

با دقت به ارقام جدول (۹) ملاحظه می‌شود که در سال ۱۳۸۶ در منطقه یک گرمسیری بهای دریافتی برای هر کیلو وات ساعت تا مصرف ۴۰۰۰ کیلو وات در ماه حداکثر به ۵۰ ریال می‌رسد که کمتر از بهای پرداختی در مناطق عادی و یا ماه‌های

غیر گرم مناطق چهارگانه مذکور برای مصرف زیر الگو است و نسبت به مشترکین مناطق عادی، چندین برابر از یارانه برق استفاده می‌کنند.

به نظر می‌آید با توجه به مقدار مصرف و تعداد مشترکین خانگی برق در مناطق گرمسیر و بهره‌مندی آنها از یارانه قابل توجه برق، بیش از ۵۰ درصد یارانه برق در مناطق گرمسیر مصرف می‌شود (لازم است وزارت نیرو محاسبات دقیقی «مثلاً برای سال ۱۳۸۷» در این مورد انجام دهد تا امکان مدیریت بر توزیع یارانه برق و یا حذف آن با دقت بیشتری عملی شود، زیرا زندگی در مناطق گرمسیری بدون استفاده از کولر گازی به سختی ممکن خواهد بود و برای افراد غیر بومی سخت‌تر است)

در فصول گرم سال و در مناطق گرمسیر که در چهار منطقه تعریف شده است نیز درصد مشترکین، درصد مصرف برق آنها در کل برق و نرخ دریافتی به ازای در هر کیلووات ساعت در جدول زیر مشاهده می‌شود.

جدول ۱۰- درصد مشترکین، درصد مصرف و متوسط بهای پرداختی در مناطق گرمسیری (در سال ۱۳۸۶) (بهای پرداختی به ریال بر کیلو وات ساعت)

ردیف	مصرف وات ساعت (ماهانه)	گرمسیری یک			گرمسیری دو			گرمسیری سه			گرمسیری چهار		
		درصد مشترکین	درصد مصرف	بهای پرداختی	درصد مشترکین	درصد مصرف	بهای پرداختی	درصد مشترکین	درصد مصرف	بهای پرداختی	درصد مشترکین	درصد مصرف	بهای پرداختی
۱	۳۰۰ تا ۱	۳۵/۸	۳/۲	۷۷	۴۷/۶۱	۱۹/۳۶	۷۹	۵۸/۲۵	۲۳/۵۹	۷۹	۷۱/۱۲	۴۷/۱۱	۸۳
۲	۴۰۰ تا ۳۰۰	۶/۳	۲/۲	۷۲	۱۱/۹	۱۲	۷۳	۱۴/۲۷	۱۴/۶۲	۷۶	۱۴/۹۲	۲۱/۱۰	۱۲۵
۳	۵۰۰ تا ۴۰۰	۲۸	۱۹/۳	۴۴	۳۳/۲۸	۴۸/۸۴	۵۰	۲۳/۲۸	۴۱/۲۹	۵۲	۱۳/۶۲	۳۰/۰	۲۲۰
۴	۱۰۰۰ تا ۲۰۰	۲۸/۷	۴۳/۴	۳۰	۶/۷۱	۱۶/۸۵	۹۶	۳/۲۹	۵/۴۳	۱۱۷	۰/۳۱	۱/۵	۴۳۰
۵	۲۰۰۰ تا ۳۰۰	۹/۱	۲۳/۷	۲۵	۰/۴۲	۲	۱۸۶	۰/۰۶	۰/۳۸	۲۸۷	۰/۰۱	۰/۱۱	۴۳۰
۶	۳۰۰۰ تا ۴۰۰	۱/۸۲	۶/۸	۵۰	۰/۰۶	۰/۴۸	۲۲۵	۰/۰۱	۰/۱۶	۴۳۰	۰/۰۱	۰/۱۹	۴۳۰
۷	۴۰۰۰ تا ۵۰۰	۱	۰/۲۳	۱۶۶	۰/۰۲	۰/۱۵	۳۰۰	۰/۰۲	۰/۱۵	۳۰۰	۰/۰۲	۰/۱۵	۳۰۰
۸	بیش از ۵۰۰	۰/۰۵	۰/۴	۳۶۰	۰/۰۱	۰/۳۲	۴۰۹	۰/۰۱	۰/۳۲	۴۰۹	۰/۰۱	۰/۳۲	۴۰۹
	جمع	۱۰۰	۱۰۰	۳۶	۱۰۰	۱۰۰	۷۱	۱۰۰	۱۰۰	۷۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۴۰

مأخذ: همان

*در همان مناطق گرمسیری بسته به محل مورد نظر، مشترکین با مصرف بین ۰ تا ۸۰ و حتی در بعضی مناطق تا ۱۹۰ کیلو وات ساعت در ماه مجانی بوده است.

**برای بیش از ۳۰۰۰ کیلو وات ساعت.

توضیح: آوردن صدها جدول تعرفه برق در این گزارش مقدور نیست و جدول فوق برآورد است.

مناطق گرمسیری منطقه یک

شامل استان‌های خوزستان، بوشهر، هرمزگان با نه ماه گرم و شهرهای نیک‌شهر و چابهار از استان سیستان و بلوچستان با شش ماه گرم، دو گنبدان از استان‌های کهگیلویه و بویر احمد با هفت ماه گرم، جیرفت، کهنوج، عنبرآباد، منوجان، قلعه گنج، رودبار جنوب و فاریاب از استان کرمان با هفت ماه گرم و بالاخره لار و لامرد در استان فارس با سه ماه گرم در سال.

مناطق گرمسیری دو

شامل شهرهای ایران‌شهر، دهدشت، شهداد، شاه‌ماران، بم و فهوج با شش ماه گرم، لار و لامرد با سه ماه گرم در سال.

مناطق گرمسیری سه

شامل شهرهای قیر، کارزین، فراشبند، قصر شیرین، نفت‌شهر، گیلان غرب، سرپل ذهاب، سرقلعه باجیگران با شش ماه، گنبد، کلاله و یمون‌دشت با سه ماه گرم در سال.

مناطق گرمسیری چهار

شامل شهرهای طبس، دره شهر و آبدانان، خشت، کمارج، کازرون، داراب، جهرم، نورآباد با چهار ماه، بافق، جعفرآباد، پارس آباد، اصلاندوز، پیله سوار، پل دختر و کلیه شهرهای استان گلستان به استثنای گنبد و کلاله و مینودشت به سه ماه و بالاخره کاشان، اراک، بیدگل، خور و بیابانک و گرمسار با دو ماه گرم در سال. الگوی مصرف برق را که برای بخش خانگی در نقاط مختلف کشور برای ماه‌های گرم و سرد تعریف شده‌ای نشان می‌دهد.

ماه‌های سال	مناطق			
	عادی	گرمسیری ۱	گرمسیری ۲	گرمسیری ۳
گرم	۳۰۰	۳۰۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰
معتدل و سرد	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰

مأخذ: همان

بر اساس الگوی مصرف تعریف شده، مصرف خانوار در مناطق معمولی در ماه‌های معتدل یا سرد برای انواع مصارف، به شرح زیر تعریف شده است.
جدول ۱۲- برآورد مصرف خانوار متوسط در مناطق معمولی در ماه‌های سرد

ردیف	لوازم	مصرف ماهیانه (کیلو وات ساعت)	شرح
۱	روشنایی	۴۰	
۲	یخچال	۵۰	استفاده از لامپ‌های کم مصرف و فلورسنت، یخچال متوسط با ظرفیت ۱۰ الی ۱۲ فوت لباسشویی
۳	لباسشویی	۴۰	
۴	صوتی و تصویری	۴۰	(استفاده از ۳ الی ۴ بار در هفته)
۵	سایر لوازم	۳۰	
	جمع	۲۰۰	

سهم بخش صنعت از یارانه برق

سهم بخش صنعت از یارانه برق در سال ۱۳۸۷ حدود ۲۸/۳۶ درصد (حدود ۶/۳۳ واحد درصد از کل یارانه انرژی) و تعداد مشترکین آن ۱۶۵۴۷۵ بوده است. امروزه چرخ هیچ صنعتی بدون استفاده از برق نمی‌چرخد ولی عمده‌ترین مصرف‌کنندگان صنعتی یارانه برق در کشور عبارتند از کارخانجات آلومینیوم، سیمان، فولاد، نساجی، پتروشیمی، برق، صنایع غذایی، پالایشگاهی، لاستیک و پلاستیک، فلزی فابریکی و ماشین آلات، خودروسازی و قطعه‌سازی است که وزن اهمیت حامل انرژی در آنها برای برق به ترتیب ۹۶، ۵۱/۲، ۷۰، ۸۲، ۴۱/۹، ۶۰/۶، ۵۰/۵، ۲۴، ۷۹، ۶۵، ۷۳ و ... است، بر اساس آمار جدول (۷) متوسط بهای پرداختی صنایع بابت هر کیلو وات ساعت برق حدود ۲۰۱/۹۷ ریال بوده است. در حالی که هزینه تمام شده آن معادل ۳۶۳/۹ ریال در سال ۱۳۸۷ (بدون سوخت یارانه‌ای) بوده است. (البته باید مشخص شود چرا هزینه تمام شده در سال ۱۳۸۷ بیش از ۳۴ درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ رشد داده شده است) به هر حال رد صورت قبول این مبلغ به عنوان هزینه تمام شده، ملاحظه می‌شود که صنعت کشور حدود ۵۵/۵ درصد هزینه تمام شده برق با سوخت یارانه‌ای را پرداخت می‌کند.

سهم بخش حمل و نقل از یارانه برق

در سال ۱۳۸۷ حدود ۰/۱۳ درصد یارانه برق (حدود ۰/۰۳ واحد درصد کل یارانه انرژی کشور) در بخش حمل و نقل مصرف شده است که بیشتر به مترو و خطوط اتوبوسرانی برقی تعلق داشته است که به نظر می‌رسد بهترین راندمان را نشان داده است و استقبال مردم در استفاده از مترو نشان‌دهنده گرایش مردم به استفاده از حمل و نقل عمومی است، باید توجه داشت که استفاده از مترو و اتوبوس تمام اقشار جامعه و به خصوص طبقات متوسط و پایین جامعه را در بر می‌گیرد و به نظر می‌آید هدفمندسازی یارانه‌های این بخش، بهترین شکل ممکن را دارد (هم در مصرف برق و هم مصرف گازوفیل در حمل مسافر)

سهم بخش تجاری از یارانه برق

این بخش در سال ۱۳۸۷ حدود ۳/۵۱ درصد یارانه برق (حدود ۰/۷۸ واحد درصد یارانه انرژی کشور) را مصرف کرده است. در سال ۱۳۸۷ تعداد ۲۸۱۴۸۲۹ مشترک تجاری در سطح کشور وجود داشته است. تعرفه برق مصرفی بخش تجاری در سال ۱۳۸۷ به طور متوسط ۵۱۶/۱۳ ریال برای هر کیلو وات ساعت بوده و نسبت به سایر بخش‌ها از یارانه کمتری برخوردار شده است و نسبت به بخش کشاورزی بیش از ۲۱/۲ برابر، نسبت به بخش صنعت بیش از ۲/۵۵ برابر، به نسبت بخش خانگی ۴/۲ برابر بهای برق را پرداخت می‌کند.

سهم بخش عمومی از یارانه برق

این بخش در سال ۱۳۸۷ حدود ۱۳ درصد یارانه برق (حدود ۲/۹ واحد درصد از کل یارانه انرژی کشور) را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۳۸۷، ۸۴۹۵۰۴ مشترک عمومی برق در کشور وجود داشته‌اند. مصرف‌کننده این بخش از یارانه، ادارات دولتی و هر نوع برق غیرخانگی، صنعتی و کشاورزی است و نمی‌توان آن را به دهک خاصی احاله داد، بلکه می‌توان گفت با جهت‌گیری دولت در تولید و عرضه خدمات برای طبقاتی که از خدمات بخش‌های خصوصی کمتر استفاده می‌کنند (بیمارستان‌ها، مدارس دولتی و ...) یارانه این بخش بیشتر نصیب طبقات متوسط به پایین جامعه می‌شود. ضمن اینکه بعد از بهای پرداختی توسط مشترکین تحت عنوان سایر مصارف، بیشترین بهای برق را پرداخت می‌کند. هزینه تمام شده برق مصرفی این بخش نیز در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ پس از ۳۲/۲ درصد رشد داشته است که باید دلایل این رشد نیز مشخص شود. در این بخش مؤسساتی نظیر بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، مدارس، مرکز خدماتی و مانند آن هم قرار دارد که با بهای کمتری، نسبت به سایر مشترکین عمومی هزینه برق خود را نسبت به سایر بخش‌ها از جمله برق عمومی اماکن مسکونی، دستگاه‌های اجرایی و ساختمان‌هایی که بیش از ۵۰ درصد سهام آنها تعلق به دولت است، پرداخت می‌کنند. در هر صورت با ملاحظه جدول (۷) مشخص می‌شود که هزینه تمام شده برق، از قاعده خاصی تبعیت نمی‌کند.

استفاده از یک کولر آبی نیز برای فصل تابستان به موارد بالا اضافه می‌شود که الگوی مصرف را ۳۰۰ کیلو وات ساعت می‌کند. باید توجه داشت که شرایط فوق وقتی اتفاق می‌افتد که تجهیزات مورد استفاده خانوار دارای برچسب انرژی نوع A (کمترین مصرف) باشد. که با توجه به کمیت مصرف انرژی توسط تجهیزات ساخت داخل، به نظر می‌رسد الگوی مذکور نمی‌تواند در جهت تقویت تولید داخل باشد و در کوتاه مدت استفاده از لوازم خارجی را تشویق می‌کند و عدم حمایت از تولیدات داخلی این محصولات را دامن می‌زند. البته این کار در یک دوره زمانی برنامه‌ریزی شده و تأمین سرمایه لازم برای به کارگیری تکنولوژی جدید در شبکه تولید، می‌تواند به کاهش مصرف کمک کند، ضمن اینکه فشار هم به مصرف‌کننده وارد نکند. توضیحات فوق نشان می‌دهد که مصرف‌کنندگان خارج از الگوی مصرف با پرداخت جریمه به مصرف‌کنندگان کمتر از الگوی مصرف نزدیک می‌شوند به خصوص در سال ۱۳۸۸ این توزیع یارانه برق به سمت مصرف‌کنندگان پایین بیشتر تمایل داشته است و به نظر می‌آید در مناطق عادی یا ماه‌های سرد و معتدل مناطق گرمسیر به مشترکین با مصرف ۸۰۰ کیلو وات ساعت به بالا، یارانه‌ای تعلق نگرفته باشد (بر اساس قیمت برق آزاد در قانون بودجه سال ۱۳۸۸) و حتی بخشی از آنها، بالاتر از بهای برق آزاد که در قوانین بودجه آمده است، پرداخت کرده است. جدول (۸) زیر درصد مصرف، درصد مشترکین و متوسط نرخ پرداخت در مناطق معمولی ماه‌های سرد مناطق گرمسیری را نشان می‌دهد، ملاحظه می‌شود که اولاً- با افزایش مصرف به صورت پلکانی تعرفه برق افزایش می‌یابد و ثانیاً- تعداد و درصد مشترکین دارای مصرف بالا از مقدار قابل توجهی برخوردار نیست و مشترکین با مصرف کمتر از نظر تعداد بیشتر بوده و درصد مصرف با توجه به تعداد بالای آنها نیز بخش اصلی مصرف برق را در بر می‌گیرد. همین طور در جدول (۹)، درصد مصرف، درصد مشترکین و متوسط نرخ پرداختی آنها در ماه‌های گرم مناطق چهارگانه گرمسیری مشاهده می‌شود، در اینجا هم ملاحظه می‌شود که هر چه مصرف برق مشترک بیشتر می‌شود، تعداد آنها کاهش می‌یابد و به تبع آن درصد کمتری از برق را مصرف می‌کنند، ولی همان‌طور که مشاهده می‌گردد، مصرف‌کنندگان با مقدار مصرف کمتر برق، از یارانه بیشتری برخوردار می‌شوند.